

Vi ønsker Rjukan barneskole 3A og 3B, velkommen til

Mæl, på spor og kjø

Tirsdag 31. mai 2016

Tidsramme for aktivitetene er kl. 09.30-12.40, inkludert felles lunsj.

Ta med sykkelhjelm, klær og sko som tåler litt skitt, en sittepute, godt humør og godt med niste + drikke.

Dagen er delt opp i poster; to oppgaver før lunsj og én etter lunsj. Det vil være flott om elevene deles inn i tre lag før ankomstdagen.

«Mæl, på spor og kjø» fortsetter der kulturskolesekken for andre trinn avsluttet. Transportsystemet Rjukanbanen er nå satt i drift, og i løpet av dagen vår på Mæl skal vi erfare og lære om noen av de ulike arbeidsoppgavene og fagområdene som må til for holde en jernbane i daglig virke.

På grunn av nærheten til Tinnsjøen, elevenes alder, og det store området vi fordeler elevgruppa over, er det viktig med god voksentetthet denne dagen. Det trengs minimum to lærerne eller minst én voksen pr. 15 barn, som følger elevene til Mæl.

Lærer/assistent er ansvarlig for å støtte og hjelpe elevgruppene fra post til post, samt hjelpe med trivsel, ro og orden. NIA-personale og ildsjeler fra Rjukanbanens Venner har ansvar for gjennomføringen på postene. Det blir tid til spørsmål og samtale, men vi må samtidig passe på at tidsramma på hver post holdes nøye. Da blir det ingen gruppe som må vente på tur, og alle får fullt utbytte av dagen. Det er beregnet tid til forflytning. Opplegget på hver post varer 25-30 minutter.

NB! Dette året er det satt opp et lekeapparat for småbarn på Mæl, som helt sikkert også ser spennende ut for 3. trinn ved ankomst. Det er flott om dere forbereder elevene på at de må vente til litt utpå dagen før de de kan få prøve dette.

Vi har laget en oppgave som vi vil at dere skal jobbe med på skolen før DKS-dagen på Mæl. Originaler til forarbeidet finner dere lenger bakover i invitasjonen. Det er en «ordbok» med jernbanebegrep og forklaringer, formet som et minnekortspill og puslebrikker. Spill sammen i smågrupper. Målet med begge spillene er å få kortene til å bli par igjen, der eleven som samler flest par er vinner av omgangen. Forarbeidet kan for eksempel gjøres som en uhøytidelig lyn-turnering. Klipp ut, og spill eller pusle i vei.

Inndeling av DKS-dagen på spor og kjøll:

KLOKKA	RØDT LAG	GRØNT LAG	BLÅTT LAG
09.30-09.50	Ankomst Mæl stasjonsområde - velkommen til Rjukanbanen. Kort felles gjennomgang av dagen Oppdatering på laginndelingen.		
09.50-10.30	INSPEKSJON AV SPORET MED DRESIN	SKIFTEKONDUKTØREN ORDNER MATERIELLET	SNEKKER, SMED ELLER FERGEMANN
10.30-11.10	SNEKKER, SMED ELLER FERGEMANN	INSPEKSJON AV SPORET MED DRESIN	SKIFTEKONDUKTØREN ORDNER MATERIELLET
11.10-11.30	LUNSJPAUSE		
11.30-12.10	SKIFTEKONDUKTØREN ORDNER MATERIELLET	SNEKKER, SMED ELLER FERGEMANN	INSPEKSJON AV SPORET MED DRESIN
12.10-12.40	Felles refleksjonstid, evaluering, oppsummering og avrundning av dagen. Bussavgang hjem fra Mæl stasjon kl. 12.40		

Rød tråd og overordnet tema:

«Mæl, på spor og kjøll»

Målet er å skape en begynnende forståelse for hvorfor Mæl var et så viktig knutepunkt i Tinn, og hva UNESCO-listede «Rjukan – Notodden Industriarv» er.

Hvorfor ble det bygget jernbane med fergetrasé til Rjukan?

Hva skjedde på stasjonsområdet? Hvilke yrkesgrupper jobbet her? Hva gjorde de?

Hva ble fraktet opp og ned mellom Rjukan/Mæl og verdensmarkedet?

Relevante læreplanmål for 3. og 4. årstrinn (LK06):

Samfunnsfag: Kjenne igjen historiske spor i eget lokalmiljø og undersøke lokale samlinger og minnesmerker. Plassere hjemstedet, hjemkommunen og hjemfylket på kart.

Norsk: Bruke et egnet ordforråd til å samtale om faglige emner, fortelle om egne erfaringer og uttrykke egne meninger. Samhandle med andre gjennom lek, dramatisering, samtale og diskusjon.

Kroppsøving: Leke, og være med i aktiviteter i varierte miljø der sanser, motorikk og koordinasjon blir utfordra.

Naturfag: Bruke sansene til å utforske verden i det nære miljøet.

FERGE- KAPTEINEN	Den som er leder for ferga
JERNBANE- FERGE	Et skip som har jernbaneskinner og port på dekk
DRESIN	En jernbanesykkel for baneinspeksjon
MASKINSJEF OG MASKINIST	De som sørger for at skipet kan gå
Togekspeditør TXP	Den som passer på togtrafikken inne på stasjonsområdet
Rødt lys eller rødt flagg	STOPP!
EN SMIE	En bygning som har esse, for arbeid med metaller

Vent på signal	GULT LYS ELLER GULT FLAGG
Grønt lys eller grønt flagg	KLAR, KJØR
DAMP- MASKIN	En maskin som beveges ved damp under trykk (D/F Ammonia)
M/F Storegut	Motorferge, den har gått på Tinnsjøen siden 1956
En bygning til arbeid med trematerialer	ET SNEKKER- VERKSTED
TOGBILLETT	Reisetillatelse for en el. flere togturer
En sporveksel eller pens	Der man kan bytte fra et spor til et annet på jernbanen

KONDUKTØR	Den som er leder for toget
SKIFTE-KONDUKTØRER	De som flytter togmateriell på et stasjonsområde
LOKFØRER	Den som fører lokomotivet i et tog
Lokomotiv og vogner som går på banen etter ruteordre	TOG
RULLENDE MATERIELL	Alle typer jernbanevogner eller lokomotiv
SVILLER ELLER SLIPPERS	«Sko» under jernbaneskinnene
Et sted jernbanen krysser annen vei	PLANOVERGANG

FERGE- KAPTEINEN	Den som er leder for ferga
JERNBANE- FERGE	Et skip som har jernbaneskinner og port på dekk
DRESIN	En jernbanesykkel for baneinspeksjon
MASKINSJEF OG MASKINIST	De som sørger for at skipet kan gå
Togekspeditør TXP	Den som passer på togtrafikken inne på stasjonsområdet
Rødt lys eller rødt flagg	STOPP!
EN SMIE	En bygning som har esse for arbeid med metaller

Grønt lys eller grønt flagg	KLAR, KJØR
DAMP- MASKIN	En maskin som beveger seg ved hjelp av damp under trykk (D/F Ammonia)
M/F Storegut	En motorferge som har gått på Tinnsjøen siden 1956
En bygning til arbeid med trematerialer	ET SNEKKER- VERKSTED
TOGBILLETT	En reisetillatelse for en eller flere togturer
En sporveksel eller pens	Der man kan bytte fra et spor til et annet på jernbanen
Vent på signal	GULT LYS ELLER GULT FLAGG

KONDUKTØR	Den som er leder for toget
SKIFTE-KONDUKTØRER	De som flytter togmateriell på et stasjonsområde
LOKFØRER	Den som fører lokomotivet i et tog
Lokomotiv og vogner som går på banen etter ruteordre	TOG
RULLENDE MATERIELL	Alle typer jernbanevogner eller lokomotiv
SVILLER ELLER SLIPPERS	«Sko» under jernbaneskinnene
Et sted der jernbanen krysser annen vei	PLANOVERGANG